

VOGELS KIJKEN IN ZUID-KENNEMERLAND: WAAR EN WANNEER?

Zuid-Kennemerland is rijk aan fraaie vogelgebieden. Deze zijn bij velen bekend, maar nog lang niet bij iedereen. Bovendien weet men vaak niet precies wanneer men welk gebied moet bezoeken om bepaalde vogelsoorten te kunnen zien. In dit artikel wordt in vogelvlucht besproken welke vogels er in de zomermaanden te zien zijn in verschillende gebieden. In de komende nummers van de 'Fitis' zullen de overige jaargetijden worden behandeld.

Deel 1. Juni, Juli en Augustus.

1. De Zuidpier van IJmuiden e.o.

Aan de kust is het in juni en juli meestal nog rustig. Soms is er in juni nog wat trek van Jan van Genten en Noordse Stormvogels en vooral bij wat hardere wind is er kans op Noordse Pijlstormvogels.

De ruitrek van de Bergeend in noordelijke richting bereikt nu zijn top, terwijl ook de Zwarte Zeeëend regelmatig langsvliegend wordt gezien. Het is niet ongebruikelijk dat er langs de pier overzomerende vogels worden waargenomen: Eider, Middelste Zaagbek, Zwarte Zeeëend, Roodhalsfuut en Geoorde Fuut. Sterns en soms Pleviertjes (strand- en kleine-) zijn op het strand goed te bekijken.

In augustus wordt het interessanter aan de Zuidpier en de kans op succes daardoor groter. Er staan vaak grote groepen sterns, m.n. Visdiefje en Grote Stern, maar soms ook Zwarte- en Dwergstern op het strand bij de Zuidpier. Op datzelfde strand beginnen verschillende steltlopers te verschijnen: Drieteenstrandloper (de soort die continu achter de golven aanrent), Kanoet- en Bonte Strandloper, Regenwulp en Oeverloper. De eerste Paarse Strandloper en Steenlopers lopen inmiddels weer op de betonblokken langs de pier. Langs die pier bestaat al weer de kans op één of zelfs meer Kuif-aalscholvers. Langs de hele kust duikt tussen de talrijk aanwezige sterns de Kleine Jager op, met de bedoeling van die sterns prooi afhandig te maken. Blijf vooral ook letten op de meeuwen; vooral de laatste jaren worden er tussen de Zilvermeeuwen geregeld Geelpootmeeuwen (*larus cachinnans*) gesignaleerd, maar ook een Zwartkopmeeuw is zeker niet uitgesloten. Tenslotte voor de geregelde strandgangers: gedurende de hele periode is er op vele plaatsen langs de kust (b.v. de boulevards van Zandvoort) de Kuifleeuwerik te zien, een weinig schuwe soort en daarom vaak gewoon tussen de mensen lopend.

2. Het duingebied.

Hoewel de zangactiviteit begint af te nemen, zijn er in juni in het hele duingebied nog soorten te horen en te zien als Grasmus, Tapuit, Gekraagde Roodstaart, Koekoek e.d. Voor de Grauwe Vliegenvanger is het nu zelfs de

meest geschikte tijd. Op plaatsen als Duin en Kruidberg, Koningshof en Leyduin zingen nog volop fluiters hoog in de bomen. 's Avonds tegen schemer kan men genieten van baltzende Houtsnippen, roepende Bosuilen, Sprinkhaanrietzangers, Nachtegalen en zelfs weer van de Nachtzwaluw, waar we erg zuinig op moeten zijn. Ook de Zwarte Specht is trouwens een vaste broedvogel geworden van onze binnenduintrand (A.W. duinen, Duin en Kruidberg, Elswout e.d.).

Zowel in de Kennemerduinen als in de A.W. duinen zijn verschillende soorten meeuwen volop bezig met het grootbrengen van hun jongen. In beide gebieden wordt nog wel een Zwartkopmeeuw gezien. Behalve Dodaarzen, broeden er in de buurt van meeuwenkolonies ook regelmatig Geoorde Futen (Renbaanveld A.W. duinen en Vogelmeer Kennemerduinen). Kanalen en meren in de duinen zijn een prima broedplaats voor verschillende soorten eenden:

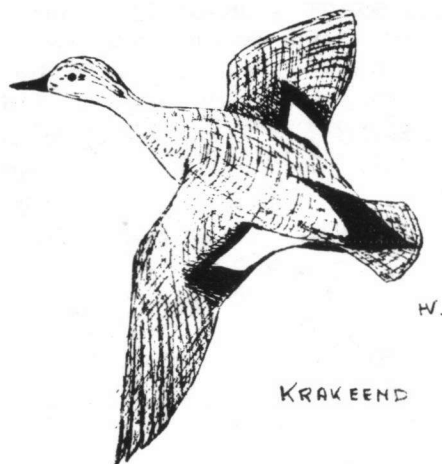
Kuifeend, Krakeend, Tafeleend, Bergeend e.d. Met name voor de eerste twee soorten zijn de A.W. duinen vermaard. Op ruige, vochtige plaatsen langs dergelijke wateren neemt de Bosrietzanger nog steeds in aantal toe en ook zingen er tegenwoordig enkele Snorren.

In augustus komt ook in het duingebied de trek op gang. De Visarend keert terug en is dan zowel in de A.W. duinen als in het noordelijk duingebied langs meren en kanalen te observeren (b.v. Renbaanveld A.W.D., Duinmeer Duin en Kruidberg).

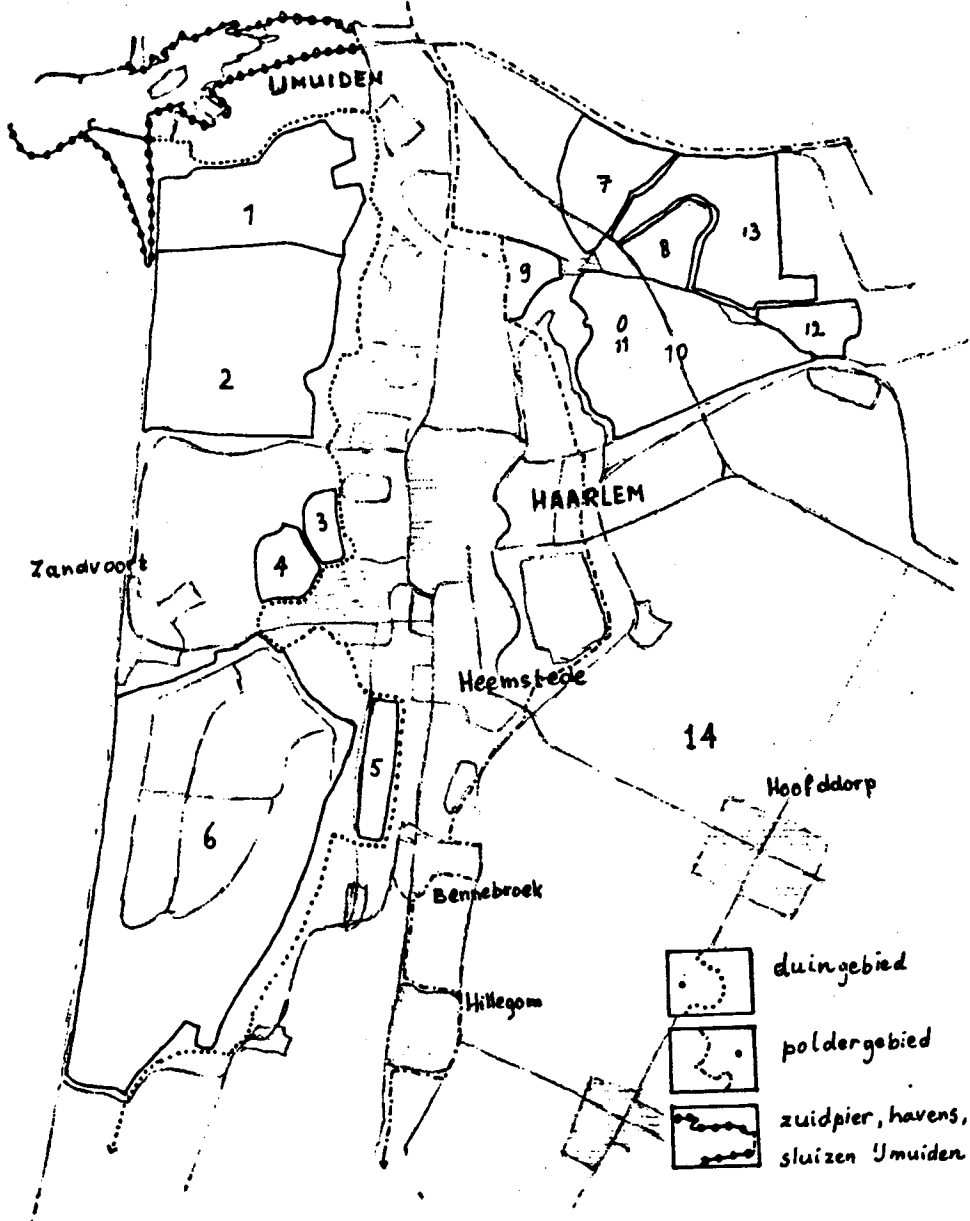
Een andere stootvogel, de Boomvalk,

is nu zeer veelvuldig en makkelijk te zien, veelal jagend op insecten. De gelukkigen onder ons kunnen stootvogels als Wespendif, Zwarte Wouw of Roodpootvalk zien overtrekken. Voor iedereen weggelegd zijn de steltlopers, die zoals we bij de Zuidpier al zagen in augustus beginnen door te trekken. In de Kennemerduinen is het met name het Spartelmeer, in de A.W. duinen zijn het vele kanalen (vooral die met een slikkerige oever) die soorten kunnen opleveren als Bonte-, Kanoet- en Kleine Strandloper, Bos-, Zwarte- en Groenpootruiter, Witgatje en Oeverloper.

Naast stootvogels en steltlopers zijn het de zangvogels die op beginnen te vallen, doordat ze zich gaan groeperen. Groepjes mezen (inclusief Zwarte-, Kuif- en Staart-) worden vergezeld van leuke soorten als Boompieper, Boomkruiper, Grauwe- en Bonte Vliegenvanger en andere zomervogels. Het Paapje en de Tapuit trekken soms in flinke aantallen door en zelfs een soort als de Draaihals kan gezien worden op doortrek. Een eventuele

KRAKEEND

1. Duin en Kruidberg/Middenheerenduin (NM); 2. Kennemerduinen; 3. Elswout; 4. Koningshof; 5. Vinkenduin/Leiduin; 6. A.W. duinen; 7. recreatiegebied, Spaarnwoude, deelplan Buitenhuisen; 8. Inlaagpolder; 9. Heksloot; 10. Vereenigde Binnenpolder, met 11. plasje bij Spaarnwoude; 12. deelplan Houtrak; 13. Houtrakpolder; 14. Haarlemmermeerpolder.

kruisbekken-invasie neemt zomers zijn aanvang en in zo'n geval kunnen ze in elk dennenbos worden gezien. In Elswout en in de A.W. duinen (b.v. Oranjekon) zijn meestal één of enkele IJsvogeltjes te zien.

Hoewel voor veel mensen de zomer een saaie tijd lijkt voor vogels, blijkt dus wel dat er ook dan best veel leven zit in het duin.

3. Het poldergebied.

In juni is er nog net gelegenheid om wat weidevogels met jongen te zien in de weidegebieden ten oosten van Haarlem, zoals Grutto en Tureluur.

's Avonds kunnen we genieten van de baltsvlucht van de Watersnip (Hek-sloot, Ver. binnenpolder). Langs het plasje bij Spaarnwoude zien we nog baltende Kemphanen en tevens zijn hier geregeld Zomertalingen te zien, meest ~~oo~~^{tt}, want de ~~oo~~ zitten op de nesten. De Slobeend zwemt wel al overal rond met jongen.

De laatste jaren hebben zich enkele paren van de Bruine Kiekendief gevestigd in de polders ten oosten van Haarlem, waardoor we regelmatig fouragerende exemplaren kunnen zien. In akkergebieden, doorgaans niet erg vogelrijk, zijn nu in onderbemaalde sloten Kluten met jongen te zien en (wat minder talrijk) Kleine Plevieren (Houtrakpolder en Haarlemmermeer). Bovendien zijn akkergebieden relatief rijk aan Gele Kwikstaarten. In de nog vrij jonge aanplant van het recreatiegebied Spaarnwoude (deelplannen Houtrak en Buitenhuzen), alsmede in het Haarlemmermeerse bos bij Hoofddorp zingen opvallend veel Spotvogels, Tuinfluiters en Bosrietzangers. Ook zijn daar in de gecreëerde waterpartijen Kuifeenden, Tafeleenden en Bergeenden met jongen te zienⁿ. Leuk zijn tenslotte ook de huiszwaluwkolonies die her en der volop in bedrijf zijn (Buitenhuzen, Haarlemmerliede, Haarlemmermeer e.d.).

Net als elders in de regio zijn er in juli, maar vooral in augustus veel steltlopers op doortrek. Met name bij het plasje bij Spaarnwoude (maar ook wel langs sloten en kanalen) zijn dan vele soorten te zien: Zwarte-, Groenpoot- en Bosruiter, Krombek- en Kleine Strandloper e.d. Aan dat plasje worden soms zelfs soorten gezien als Grauwe Franjepoot, Steltkluut en Poelruiter. Vanaf juni slapen daar ook honderden Grutto's en Slobeenden, Winter- en Zomertalingen beginnen er zich te groeperen. Een grote attractie aan het plasje en omliggende weilanden is de Lepelaar, die er in de loop van juni arriveert met zijn jongen, wat zeer fraaie taferelen kan opleveren.

In de omliggende weidegebieden (Verenigde binnenpolder, Inlaagpolder, Hek-sloot, Velserbroekpolder) verschijnen groepen Wulpen, Kemphanen, enkele Regenⁿ wulpen en vanaf eind juli weer Goudplevieren, vaak nog in zomerkleed.

In de eerder genoemde akkergebieden worden vooral in onderbemaalde slotenⁿ erg veel Witgatjes gezien, evenals Oeverlopers. Op de akkers zelf fourageren Gele Kwikstaarten en Paapjes. Voor het bollengebied (Vogelenzang-Hillegom-Lisse) geldt dit ook. Daar kunnen overigens in juni nog Engelse Gele Kwikstaarten en Geelgorzen (nabij de Zilk) waargenomen worden.

Dit overzichtje is natuurlijk verre van volledig. Zo kan er zelfs in het stedelijk gebied, een biotoop welke verder niet behandeld is, nog wel het een en ander worden gezien (Gierzwaluw en Zwarte Roodstaart b.v.). En zo zijn er natuurlijk meer voorbeelden die aangeven dat er zomers nog meer is te zien dan in dit artikeltje is genoemd. Maar wellicht geeft het toch een indruk van wat er allemaal te zien valt de komende maanden in Zuid-Kennemerland. Het stimuleert hopelijk om er wat gericht op uit te trekken en dat vergroot de kans op succes.

Overigens zijn ook de veldwaarnemingen (zoals altijd achterin 'Fitis' afgedrukt) een goede informatiebron.

Fred Cottaar.